

20 Ekim - 20 Kasım 2009

20 Ekim 2009: İran'ın Pakistan sınırındaki Sistan Belucistan eyaletinde üst düzey komutanların ölmesi ile sonuçlanan saldırının ardından ABD ve İngiltere'nin yanı sıra Pakistan da suçlamalara hedef oldu.

20 Ekim 2009: İsrail Başbakanı Netanyahu'nun, ülkesinin 'Anadolu Kartalı' tatbikatından dışlanması ve "Ayrılık" dizisi tartışmalarının ardından Türkiye'nin Suriye ile görüşmelerde tarafsız arabulucu olamayacağını söylemesine Ankara'dan tepki geldi. Başbakan Erdoğan, durumdan vazife çıkarma peşinde olmadıklarını belirterek, "Barış için görev düşerse yapmaya hazırız" dedi.

20 Ekim 2009: Irak Başbakanı Nuri El Maliki, Washington'da ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden ve Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ile görüştü.

20 Ekim 2009: İran'ın, yakıt (zenginleştirilmiş uranyum) ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak ABD, Rusya, Fransa ve Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu ile yürüttüğü görüşmeler süre belirtilmeden ertelendi.

20 Ekim 2009: Pakistan'ın başkenti İslamabad'daki Uluslararası İslam Üniversitesinde iki ayrı saldırı düzenlendiği, 6 kişinin öldüğü bildirildi.

20 Ekim 2009: Irak'ın başkenti Bağdat'ın 50 kilometre batısındaki Felluce kentinde bomba yüklü araçla düzenlenen saldırıda 2'si polis, 4 kişi öldü, 9 sivil yaralandı.

21 Ekim 2009: İsrail ile Amerikan ordusunun Avrupa Komutanlığı, bugüne kadarki en büyük ortak füze savunma tatbikatına başladı.

21 Ekim 2009: Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunun ev sahipliğinde Viyana'da başlayan İran'ın nükleer yakıt ihtiyacını karşılamaya yönelik görüşmeler sona erdi.

21 Ekim 2009: Irak'ın kuzeyindeki Kerkük kentinde meydana gelen patlamada, bir Iraklı kameraman öldü, bir gazeteci yaralandı.

21 Ekim 2009: Irak'ın kuzeyindeki bölgesel Kürt yönetiminin Başkanı Mesut Barzani, Türkiye'deki yeni politikayı her yönüyle desteklediğini söyledi.

22 Ekim 2009: İran'a yeni yaptırımlar öngören bir yasa tasarısı, ABD Temsilciler Meclisi'ne sunuldu.

22 Ekim 2009: İsrail'in önemli gazetesi Haaretz'in tanınmış yazarı Gideon Levy, kaleme aldığı "Yalnız bir millet" başlıklı yorumda İsrail'in "uluslararası bir parya"ya dönüşmekte olduğunu, artık düşmanlarının yanı sıra dostlarını da vurduğuna dikkat çekti.

22 Ekim 2009: Moskova İran'a yönelik S-300 füze silah sevkiyatını durdurdu. Rusya devlet savunma sanayisi tesisindeki yetkililer, Tahran'ın ödeme yapmasına rağmen, Moskova'nın İran'a yönelik S-300 füze satışı ile ilgili anlaşmayı askıya aldığını iddia etti. Rus yetkililer, bu kararın savunma sanayisi için olumsuz sonuç doğurabileceğini ve İran piyasasının uzun vadede kaybedileceği anlamına geldiğini savundu.

24 Ekim 2009: Irak'ın başkenti Bağdat iki intihar saldırısıyla sarsıldı. Önce Adalet Bakanlığı, ardından vilayet binasını hedef alan ve iki bombalı araçla düzenlenen saldırılarda en az 150 kişi öldü.

24 Ekim 2009: ABD'nin Ankara Büyükelçisi James Jeffrey, ülkesinin Irak'tan çekilinceye kadar Türkiye'nin 'PKK sorunu'nu çözmesini umduklarını söyledi. Büyükelçi, "Umarız ki, bu konu bitecek. Türkiye için tehlikeli bir durum, biz çekilmeden önce bitecek." değerlendirmesinde bulundu.

24 Ekim 2009: İran, BM'ye bağlı Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun önerisini reddederek kendi önerisine "olumlu ve yapıcı" cevap verilmesini istedi. Müzakerelere katılan bir yetkili, televizyona yaptığı açıklamada, İran'ın nükleer uranyum stokunun azaltılmasını öngören teklifi kabul etmediklerini söyledi.

Ortadoğu Güncesi

24 Ekim 2009: İsrail Başbakan Yardımcısı Silvan Şalom, İran'ın şu anki uluslararası iyi niyet ortamını kullanarak bölgede nükleer güç olma amacına ulaşmaya devam edeceğinden endişe duyduklarını söyledi.

25 Ekim 2009: Filistin'de iç barış sağlanmadan Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın devlet başkanlığı ve meclis seçim tarihini belirlemesi, Gazze'yi kontrolü altında tutan HAMAS'ın tepkisini çekti.

25 Ekim 2009: Haremüşşerif'e Yahudi bir sağcı grubun yeniden girme teşebbüsü Haremüşşerif ile çevresini bir kez daha savaş alanına döndürdü.

25 Ekim 2009: Irak'ın kuzeyindeki bölgesel yönetimin başkanı Neçirvan Barzani, terör örgütü PKK mensuplarının Türkiye'ye teslim oluşları sırasında düzenlenen gösterileri eleştirdi.

25 Ekim 2009: Irak Devlet Başkanı Celal Talabani, ismini vermediği "komşularını" ülkedeki saldırıları durdurmamakla suçladı.

25 Ekim 2009: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, resmi ziyareti çerçevesinde Pakistan'ın başkenti İslamabad'da Pakistan Başbakanı Yusuf Rıza Gilani ile biraraya geldi.

25 Ekim 2009: İslam Konferansı Teşkilatı Genel Sekreteri Ekmelettin İhsanoğlu, Kudüs'te "İsrail askerlerinin başlattıkları tecavüzleri" görüşmek üzere acilen İcra Komitesini toplantıya çağırdığını açıkladı.

26 Ekim 2009: Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu denetçilerinin İran'ın yeni ortaya çıkarılan nükleer tesisini ziyaret ettiği bildirildi. Yarı resmi Mehr haber ajansının haberinde, "İran'a gelen denetçilerin tesisi ziyaret ettikleri, denetçilerin tesisi tekrar ziyaret etmelerinin beklendiği" belirtildi.

26 Ekim 2009: Kudüs'te gün boyu gerginlik ve şiddet olaylarının yaşandığı, Eski Kent içindeki Haremüşşerif'te durum normale döndü. Sabah namazından itibaren caminin kapıları ibadete açıldı.

27 Ekim 2009: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, resmi ziyaret amacıyla geldiği İran'da temaslarına başladı. Erdoğan'ın İran ziyaretine enerji damgasını vurdu. İlk gün görüşmelerinde doğalgaz alanında dev bir çerçeve anlaşması sağlandı.

28 Ekim 2009: Yemen donanmasının, Kızıldeniz açıklarında tanksavar silahları yüklü bir İran gemisine el koyduğu bildirildi. El Arabiye'nin haberine göre, gemideki 5 İranlı ve bir Hintli sorulanmak üzere başkent Sana'ya götürüldü.

28 Ekim 2009: İran'ın, düşük yoğunluklu uranyumun çoğunun daha ileri işlemler için yurtdışına gönderilmesine karşı olduğu bildirildi.

28 Ekim 2009: Kuzey Irak'ta Temmuz ayında gerçekleştirilen seçimlerin ardından kurulan hükümet için bugün Kürt Parlamentosu'nda gerçekleştirilen güven oylaması ve yemin töreni sancılı başladı. Noşirvan Mustafa önderliğindeki Değişim Listesi ile sol ve İslami grupları bir araya getiren Hizmet ve Reform Listesi'nden 33 milletvekili parlamentoyu terk etti.

29 Ekim 2009: İran ziyaretini Tahran'da basın toplantısıyla değerlendiren Başbakan Erdoğan, İran'ın yapacakları ve yapmayacaklarıyla barış açısından rol oynayacağını altını çizdi. Erdoğan, Tahran'ın nükleer programının nükleer silahlara uzanmaması gerektiği konusunda da net konuştu.

29 Ekim 2009: ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın Pakistan'a gelmesinden birkaç saat sonra ülkenin kuzeybatısındaki Peşaver kentinde Peepal Mandi adlı pazaryerine düzenlenen arabalı intihar saldırısında 91 kişi öldü, 200'den fazlası da yaralandı.

29 Ekim 2009: Irak'ın kuzeyinde temmuz ayında yapılan seçimlerin ardından kurulan Kürt hükümeti, mecliste dün güvenoyu aldı. Seçimlere Mesud Barzani liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi ile Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'nin, Kürdistan Yurtseverler Birliği, "Kürdistan listesi" adıyla ortak olarak katılmıştı. İki grubun arasındaki anlaşmaya göre de hükümeti kurma görevi Berham Salih'e verilmişti.

Ortadoğu Güncesi

29 Ekim 2009: Irak'ın kuzeyindeki bölgesel Kürt Hükümeti Başbakanı Behram Salih, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Erbil'e yapacağı ziyaretin tarihi bir olay olduğunu kaydetti. Musul Valisi Esil Nuceyfi, Türkiye ile ilişkilere özel önem verdiklerini belirterek, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun ziyareti ile bu ilişkileri daha da ileriye götüreceklerini söyledi.

30 Ekim 2009: Ankara ile Irak'ın kuzeyindeki Kürt yönetimi arasında iki yıldır yürütülen normalleşme sürecinde bugün önemli bir adım atılıyor. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Dış Ticaret'ten sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan'la birlikte Erbil'e gidiyor.

30 Ekim 2009: Irak'ın kuzeyindeki Bölgesel Kürt Yönetimi, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile beraberindeki heyetin bölgeye gelişini pozitif bir adım olarak nitelendirdi. Konuyla ilgili açıklamada bulunan Kürt bölgesi Dış İlişkiler Sorumlusu Felah Mustafa, Türkiye'den heyetin gelişini iki taraflı ilişkilerin geliştirilmesinde pozitif bir adım olarak değerlendirdi.

30 Ekim 2009: Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Irak ile açılacak 2 yeni sınır kapısı hakkında bilgi verirken, "Bunlardan biri Şino, diğeri Ovaköy olabilir, henüz netleşmedi, üzerinde çalışılıyor" dedi. Bakan Çağlayan, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve iş adamları heyetiyle gerçekleştirdiği Irak temasları çerçevesinde, "Türkiye Cumhuriyeti-Irak Kürt Bölgesel Yönetimi Birinci İş Forumu"na katıldı.

30 Ekim 2009: Basra'daki temaslarının ardından Erbil'e gelen Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Erbil'de Bölgesel Kürt Yönetimi Başkanı Mesud Barzani ile bir araya geldi.

1 Kasım: Eve dönüşleri şova dönüştüren terör örgütü PKK'ya bir tepki de Irak'ın kuzeyindeki bölgesel yönetimin lideri Mesud Barzani'den geldi. Erbil'i ilk kez ziyaret eden Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile görüşen Mesud Barzani, Türkiye'nin başlattığı demokratik açılımı övdü.

2 Kasım: Basra'dan sonra Erbil'in de ziyaret edildiğini hatırlatan Davutoğlu, "Daha iki sene önce

Türk dışişleri ve ticaret bakanları Erbil'e gidecekler ve bu kadar kapsamlı görüşmeler yapacaklar denilseydi, kimse buna pek ihtimal vermezdi." dedi.

2 Kasım: İran, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'ndan (UAEK), nükleer programıyla ilgili Birleşmiş Milletler'in taslak anlaşmasının gözden geçirilmesi için bir komite kurulmasını istedi.

3 Kasım: Türkiye ile ilişkilerinde 2009 yılında art arda sorunlar yaşayan İsrail'in Devlet Başkanı Şimon Peres, Ankara'ya yazılı bir mesaj göndererek Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü bir kez daha ülkesine davet etti.

4 Kasım: ABD Başkanı Barack Obama, İran'ın, "geçmişe odaklanma ya da daha büyük fırsatların kapısını açma" konusunda bir karar vermesinin zamanının geldiğini söyledi.

5 Kasım: İsrail'in BM Daimi Temsilcisi Büyükelçi Gabriela Şalev, İsrail ve HAMAS'ın Gazze'de Aralık 2008-Ocak 2009'daki çatışmalarda savaş suçu da dahil uluslararası insani hukuk kurallarını çiğnemekle suçlayan "Goldstone raporuna" ağır eleştirilerde bulundu.

7 Kasım: Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın, önümüzdeki ocak ayında yapılması planlanan devlet başkanlığı seçimlerinde yeniden aday olmayacağını açıklaması, HAMAS'ın Batı Şeria'da da iktidarı ele geçirmesinden endişe eden bütün kesimlerin tepkisine sebep oldu.

7 Kasım: İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad, İslam Konferansı Teşkilatı (İKT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) 25. Toplantısı'na katılmak üzere Türkiye'ye gidecek.

8 Kasım: İran'ın tartışmalı nükleer programı üzerinde Batı dünyası ile Tahran yönetimi arasında görüşmeler sürerken Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu Başkanı Muhammed el Baradei'den ilginç bir öneri geldi. El Baradei, nükleer enerji üretmek isteyen İran'ın zenginleştirdiği uranyumu, yakıtla dönüştürmek için

Rusya yerine Türkiye'ye göndermesini teklif etti.

9 Kasım: Irak meclisi, Kerkük sebebiyle uzun süredir üzerinde uzlaşma sağlanamayan seçim yasasını dün yapılan oylama sonucunda kabul etti.

10 Kasım: ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ian Kelly, İran'ın zenginleştirdiği uranyumu Türkiye'ye göndermesi yönündeki Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'ndan gelen teklif ile ilgili olarak, "Öneriyi destekliyoruz." dedi.

11 Kasım: Irak Cumhurbaşkanı Yardımcısı Tarık el Haşimi, ülkenin yeniden şekillenmesinde en büyük rolün Türkiye'ye düştüğünü belirtti. Bilgi Üniversitesi'nde konuşan Haşimi, "Biz Türkiye'nin bölgedeki sorunların çözümü üzerine gösterdiği nezih tavra umut bağladık." dedi.

11 Kasım: Irak'ın Samarra kenti yakınında güvenlik güçleriyle militanlar arasında çıkan çatışmalarda El Kaide örgütünün bir liderinin öldürüldüğü, 8 militanının tutuklandığı bildirildi.

12 Kasım: İsrail Sanayi, Ticaret ve Çalışma Bakanı Binyamin Ben-Eliezer, 23 Kasım'daki Türkiye ziyareti öncesi sıcak mesajlar verdi. Türkiye'nin yeni Tel Aviv Büyükelçisi Oğuz Çelikkol'u kabul eden görüşmede Türkiye'yi, İsrail ile Suriye arasında arabuluculuk yapmaya çağırdı.

13 Kasım: ABD Başkanı Barack Obama, ülkesinin İran'a uyguladığı mali yaptırımların süresini uzattı.

16 Kasım: ABD Başkanı Barack Obama, İran'ın

nükleer programına ilişkin krizin diplomatik yollarla çözümü konusunda zamanın dolmakta olduğunu söyledi.

16 Kasım: Irak'ın başkenti Bağdat'ın yakınındaki bir köyü basan askeri üniformalı silahlı grup 12 köylüyü öldürdü.

17 Kasım: Filistinli Başmüzakereci Saib Erekat'ın 'Birleşmiş Milletler'de tek taraflı olarak Filistin'in bağımsızlığını ilan için girişimde bulduklarını' açıklaması İsrail koalisyon hükümetinde gerilime sebep oldu.

17 Kasım: Irak Cumhurbaşkanı ve Irak Kürdistan Yurtsever Birliği Partisi (IKYB) Başkanı Celal Talabani, ocak ayında düzenlenmesi planlanan seçimlerde yeniden aday olacak.

18 Kasım: İran, hiçbir şart altında uranyum zenginleştirme programının askıya alınmayacağını bildirdi.

18 Kasım: Irak'ın Selahaddin vilayetindeki 2 ABD üssüne dün roket ve havan topu saldırıları düzenlendi.

19 Kasım: İran'ın nükleer programı konusunda Batı ile Tahran arasındaki arabuluculuk yapan Ankara tekrar devrede. Tahran'ın, uranyumunu yabancı ülkede depolama teklifini reddetmesinin ardından Dışişleri Bakanı Davutoğlu, Kabil'den İran'a geçti. İran Cumhurbaşkanı Ahmedinejad ile görüşecek.

20 Kasım: Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ı telefonla aradı. Gül, Filistin'de ulusal birliğin sağlanması yönünde bir kez daha telkinde bulundu. ■